

No 35 (2012)
ISSN: 1418-7191

Acta Scientiarum Socialium

HISTORIA, OECONOMIA, PAEDAGOGIA, PHILOSOPHIA, SOCIOLOGIA

KAPOSVÁRI EGYETEM / KAPOSVÁR UNIVERSITY
Társadalomtudományi Tanszék / Department of Social Sciences

Acta Scientiarum Socialium 35 (2012)

A peer-reviewed journal in the social sciences

A szerkesztőség címe / Address of the Editorial Office

Kaposvár University, Department of Social Sciences
H-7400 Kaposvár Guba S. u. 40.
e-mail: acta.sci.soc@gmail.com
honlap / webpage: journal.ke.hu/asc

Alapító főszerkesztő / Founding Editor-in-chief

HORVÁTH Gyula

Főszerkesztő / Editor-in-chief

MOLNÁR Gábor

Szerkesztőség / Editorial Board

BÁCS Gábor, BARNA Róbert, BERTALAN Péter, HAJDICSNÉ VARGA Katalin,
KOLONTÁRI Attila, MOLNÁR Eszter

Nemzetközi Tanácsadó Testület / International Advisory Board

ANDERLE Ádám, FISCHER Ferenc, H. SZABÓ Sára, Igor Vlagyimirovics KRJUCSKOV, Antonio Domingo LILÓN, MOLNÁR Tamás, PÓLYI Csaba, Augustín SÁNCHEZ ANDRES, SARUDI Csaba, SZÁVAI Ferenc, SZILÁGYI Ágnes Judit, SZILÁGYI István

Szerkesztőasszisztens / Assistant Editor

ANDRESZ Katalin

Kiadja / Published by

Kaposvár University, Department of Social Sciences

Felelős kiadó / Managing Publisher

MOLNÁR Gábor

© A szerzők / The Authors
Borítóterv / Cover design © BALVIN Nándor

A cikkek tartalmáért a szerzők felelősek. Responsibility for the content lies solely with the authors.

Nyomdai munka / Printed by
Kapos Color Print Kft., Kaposvár Bajcsy-Zsilinszky u. 24., +36 82 311 892

Kaposvár
2012

Acta Scientiarum Socialium 35 (2012)
Történelemtudományi tematikus szám / Thematic Issue in History

A Sztavropoli Állami Egyetem Történelemtudományi Karának és a Kaposvári
Egyetem Pedagógiai Karának közleményei

*

Joint publications of the Faculty of History of Stavropol State University
and the Faculty of Pedagogy of Kaposvár University

Szerkesztette / Edited by

KOLONTÁRI Attila – MOLNÁR Gábor

Nyelvileg lektorálta / Linguistic revision

BÁCS Gábor
HORVÁTH Gyula
KOVÁCS Renáta
ZELNIK Zsófia

Tartalom / Contents

7	Rektori köszöntő / Rector's Foreword
9	MINDENNAPI ÉLET A KÉSŐ 19. ÉS A KORAI 20. SZÁZADBAN / EVERYDAY LIFE IN THE LATE 19TH AND EARLY 20TH CENTURIES
11	<i>Natalia Dmitriyevna KRYUCHKOVA</i> The System of "Safe Passage" in the Female Emigration Movement of the Victorian Era
19	<i>Tatiana Viktorovna PANTYUKHINA</i> Gilded Age New York as Seen by Famous Contemporaries
27	<i>TAKÁCS Zsuzsanna Mária</i> Utolsó napok Fiumében
39	<i>Tamara Alexandrovna BULYGINA</i> Everyday Life in a North Caucasian City within the NEP (New Economic Policy) Period
49	<i>Irina Alexandrovna KOROBKINA</i> Die Freizeitkultur der Bevölkerung während der Weimarer Republik in der schöngeistigen Literatur und zeitgenössischen Werken
59	OROSZ–MAGYAR KAPCSOLATOK A 19–20. SZÁZADBAN / RUSSIAN–HUNGARIAN RELATIONS IN THE 19–20TH CENTURIES
61	<i>Andrej Nyikolajevics PTYICIN</i> Magyarországi bevándorlók az Orosz Birodalomban
69	<i>Igor Vlagyimirovics KRJUSKOV</i> A magyar gazdaság a 19-20. század fordulóján orosz diplomaták jelentéseiben (1899-1903)
81	<i>KOLONTÁRI Attila</i> Magyar felderítő a Krímben 1920-ban. Dokumentumközlés. Első rész

105	ALTERNATÍVÁK ÉS DILEMMÁK KÖZÉP-KELET-EURÓPÁBAN A 20. SZÁZAD VÉGÉN / ALTERNATIVES AND DILEMMAS IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE AT THE END OF THE 20TH CENTURY
107	<i>BERTALAN Péter</i> A rendszerváltás antropológiája Magyarországon és „Somogyországban”
143	<i>LENGYEL Gábor</i> Oroszország és a NATO keleti bővítésének vitája az 1990-es években

Rektori köszöntő

A külföldi kapcsolatrendszer minden egyetem számára stratégiai jelentőséggel bír, hiszen ennek segítségével kerülhet be egy felsőoktatási intézmény a nemzetközi tudományos élet vérkeringésébe. Különösen örömteli, ha egy-egy kapcsolatnak, együttműködésnek kézzelfogható eredményei is vannak közös publikációk, konferenciák, kutatások formájában. A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának Társadalomtudományi Tanszéke és a Sztavropoli Állami Egyetem Történettudományi Karának Új- és Modernkori Történeti Tanszéke között rendkívül ígéretes együttműködés van kialakulóban, amely hosszabb távon mindkét fél számára gyümölcsöző lehet. Ebben annál is inkább bízhatunk, mivel az Oroszországban (is) átalakuló felsőoktatásban a Sztavropoli Egyetem bázisán éppen ezekben a hetekben a hozzák létre az Észak-Kaukázusi Szövetségi Egyetemet, amely az ország kiemelt 9 szövetségi egyeteme közé fog tartozni, mintegy 40 ezer hallgatóval, rendkívül széles körű képzési palettával, komoly tudományos potenciállal.

Egyetemünk nagy hagyományokra visszatekintő társadalomtudományi folyóirata, az *Acta Scientiarum Socialium* most megjelenő számát a szerkesztők és összeállítók ebben a reményben ajánlják az olvasó figyelmébe. A kötetben megjelenő írások, orosz és magyar történész kollégák munkái, bemutatkozó jellegűek. A nemzetközi kapcsolatokkal, a magyar-orosz reláció történetével foglalkozó cikkek mellett megtalálhatók a kötetben a mindennapi élet kereteit vizsgáló publikációk. Céljuk, hogy megismerjük egymás kutatási területeit, témáit, és erre alapozva a jövőben közös tudományos projekteket tudjunk kidolgozni. Ezen a téren már mutatkoznak az első eredmények. Az együttműködésnek köszönhetően egyetemünk számos oktatója jelentette meg, vagy a legközelebbi jövőben jelentetheti meg orosz, angol illetve német nyelvű tanulmányait a sztavropoli egyetem kiadványaiban. Az ősszel megrendezésre kerülő régiótudományi konferenciánkon várakozásaink szerint sztavropoli előadókat is üdvözölhetünk majd.

Kaposvár, 2012. június 23.

Prof. Dr. Szávai Ferenc
a Kaposvári Egyetem rektora

Rector's Foreword

International relations are strategically important to every university as a means to join the international scientific world. It is especially gratifying if such relations have tangible results in the form of joint publications, conferences or researches. A promising new cooperation is under way between the Department of Social Sciences at the Faculty of Pedagogy of Kaposvár University and the Department of Modern and Contemporary History at the Faculty of History of Stavropol State University which could be fruitful to both parties on the long run. We have our hopes high in light of the changes in the higher education system now taking place in Russia (too), such as the establishing of North-Caucasian Federal University on the basis of Stavropol University, which will become one of the 9 seeded federal universities of the country with at least 40 thousands students, wide range of programs and great scientific potential.

It is in this hope that the editors commend to the reader's attention the upcoming issue of *Acta Scientiarum Socialium*, our University's social science journal with a venerable tradition. The papers published in the volume are the work of Russian historians and their Hungarian colleagues and as such are principally introductory in nature. Besides papers dealing with international relations, the history of Hungarian-Russian relations, the volume also contains papers investigating the framework of everyday life. Their aim is that we get to know each other's research fields, topics, on which joint scientific research projects could be based in the future. In this area there are already initial results. Thanks to the cooperation many faculty members of our university have published or will soon publish their essays in the Russian, English or German language in the journals of Stavropol University. We are also awaiting to welcome lecturers from Stavropol to our regional science conference organized in the fall.

Kaposvár, 23 June 2012

Prof. Ferenc Szávai
Rector of Kaposvár University